

VOORSTEL DRECHTRAAD

Portefeuillehouder regionaal/coördinerend/opdracht	Datum 6 september 2021	Status behandeling Carrousel (voorstel voor AgendaCie DR)
Steller Gert Jan Bosland	E-mail g.j.bosland@bapm.nl	Telefoonnummer 06-55364863

Onderwerp

Kostenverdeelsleutel SDD

Voorstel

- Vaststellen van de volgende verdeelsleutels per dienst:
 - Inkomensregelingen: verhouding inkomsten BUIG
 - Arbeidsparticipatie: 3-jarig gemiddeld aantal bijstandsontvangers
 - Wet Inburgering: aantal inburgeringsplichtigen
 - Schuldhulpverlening: aantal cliënten in schuldhulpverlening
 - Overige diensten: doorbelasting van werkelijke kosten
- Vaststellen om de apparaatskosten (uitvoeringskosten en overhead) toe te wijzen aan diensten en die vervolgens te verdelen naar gemeenten op basis van de hierboven genoemde verdeelsleutels.
- Vaststellen van een ingroeiperiode van 4 jaar, te beginnen in 2023.

Bevoegdheid

Drechtraad

Samenvatting

Uit een evaluatie is gebleken dat de verdeling van de kosten van GRD/SDD dringend aan herziening toe is. In het afgelopen halfjaar is onder aansturing van de bestuurlijke portefeuillehouder en een bestuurlijke begeleidingscommissie gewerkt aan een nieuwe verdeelsystematiek. Daarbij is zowel ambtelijk als bestuurlijk nauw samengewerkt met alle gemeenten. Dat heeft geleid tot het bij dit voorstel gevoegde adviesrapport. Alle daarin voorgestelde verdeelsleutels zijn gebaseerd op verdeelprincipes. Daarbij is nadrukkelijk onderscheid gemaakt in diensten die een relatie hebben met regionale opgaven en diensten waar lokaal beleid en lokale keuzes domineren.

De wethouders sociaal en financiën van alle gemeenten zijn tussentijds frequent betrokken en ondersteunen bijgaand voorstel dat tijdens een bestuursconferentie op 14 juli jl. met hen is besproken.

Toelichting op het voorstel

➤ Aanleiding

De kosten van de dienstverlening van GRD/SDD worden verdeeld naar gemeentelijke bijdragen op basis van een set aan verdeelsleutels. Deze set is opgenomen in de 'Verordening financiële bijdragen deelnemers openbaar lichaam Drechtsteden' en wordt jaarlijks uitgewerkt in de begroting. Deze resulterende verdeling is op vier verschillende verdeelprincipes gebaseerd. Die situatie is zo gegroeid: oorspronkelijke diensten van GRD/SDD werden verdeeld op basis van 'solidariteit' en 'draagkracht', terwijl bij de decentralisaties in het sociaal domein vooral voor 'nut' is gekozen. Door wijzigingen in het gemeentefonds is het verdeelprincipe van een aantal sleutels recent gewijzigd naar 'continuïteit' door de verhouding te fixeren op de verdeling 2018. De huidige set is niet consistent en voldoet niet (meer) aan criteria als 'eenvoud' en 'transparantie'. Om die reden heeft het Drechtstedenbestuur besloten de verdeling van de kosten van de dienstverlening door GRD/SDD opnieuw te bezien. De herziening staat geheel los van de transitie naar de GR Sociaal.

➤ Beoogd resultaat

Een nieuwe set aan verdeelsleutels voor de gemeentelijke bijdragen aan GRD/SDD die gebaseerd is op eenduidige principes en die breed draagvlak heeft bij de betrokken gemeenten.

➤ *Argumenten*

Dienstverlening van de SDD is essentieel voor inwoners die hulp en ondersteuning van de overheid nodig hebben.

Een deel van deze dienstverlening is sterk gekoppeld aan belangrijke regionale opgaven, onder andere op het terrein van inkomen, werkgelegenheid en huisvesting. De verdeling van kosten van die dienstverlening is in dit voorstel gebaseerd op het principe solidariteit of draagkracht (lees: inkomenssolidariteit).

Andere dienstverlening van SDD is meer gerelateerd aan lokale beleidskeuzes. De gemeentelijke keuzes bepalen de geboden hulp en ondersteuning aan inwoners en bepalen ook in hoge mate de kosten van de dienst. Om die reden wordt daar het principe nut (ook wel: profijt) geadviseerd.

Op basis van deze principes zijn verdeelsleutels uitgewerkt.

De selectie van nieuwe verdeelsleutels is gebaseerd op de volgende criteria:

1. Uitlegbaar

Is de verdeling goed te begrijpen, verklaarbaar.

2. Transparant

Is de verdeling duidelijk en na te rekenen op basis van algemeen beschikbare gegevens? Zijn er geen verborgen elementen?

3. Eenvoudig

Is het aantal sleutels en het aantal verdeelmaatstaven beperkt? Zijn de voor verdeling benodigde gegevens beschikbaar?

4. Toekomstbestendig

Is de systematiek voor een langere periode bruikbaar? Wordt er rekening gehouden met nu voorzienbare ontwikkelingen in het sociaal domein?

5. Maatwerk faciliteren

Voorziet de systematiek in het separeren van maatwerk? Kan maatwerk (volledig) toegerekend worden aan opdrachtgevers?

6. Stabiel

Draagt de systematiek bij aan zicht op de meerjarige kostenontwikkeling voor de gemeente? Resulteert de verdeling in beperkte schommelingen over een aantal jaren (in ieder geval binnen een beleidsperiode)? Resulteren keuzes van andere gemeenten niet tot schommelingen in de kosten ("waterbedeffect")?

7. Faciliteren van integraliteit

Draagt de systematiek bij aan het optimaliseren van de keten / de integraliteit binnen (of zelfs buiten) het sociaal domein? Draagt de systematiek bij aan 'ontschotting'? Worden perverse prikkels voorkomen en beoogde prestaties beloond?

Per dienst zijn door de ambtelijke werkgroep meerdere verdeelsleutels geformuleerd. Daarop is uiteindelijk een selectie gemaakt. De nieuwe set van verdeelsleutels scoort op alle criteria hoger dan de huidige verdeelsystematiek.

➤ *Kanttekeningen*

De wijziging van een kostenverdeelsleutel leidt per definitie tot herverdeeeffecten voor gemeenten.

We beseffen dat voor gemeenten dit herverdeeeffect belangrijke consequenties kan hebben en meeweegt in de oordeelsvorming.

Het is daarom van belang te beseffen dat voor de nieuwe verdeelsystematiek een gedegen proces is doorlopen, waarbij principiële keuzes en inhoudelijke uitgangspunten centraal hebben gestaan.

Het herverdeeeffect is een direct gevolg van de transparante en rechtvaardige toepassing van die keuzes en toekomstvaste uitgangspunten.

Consequenties

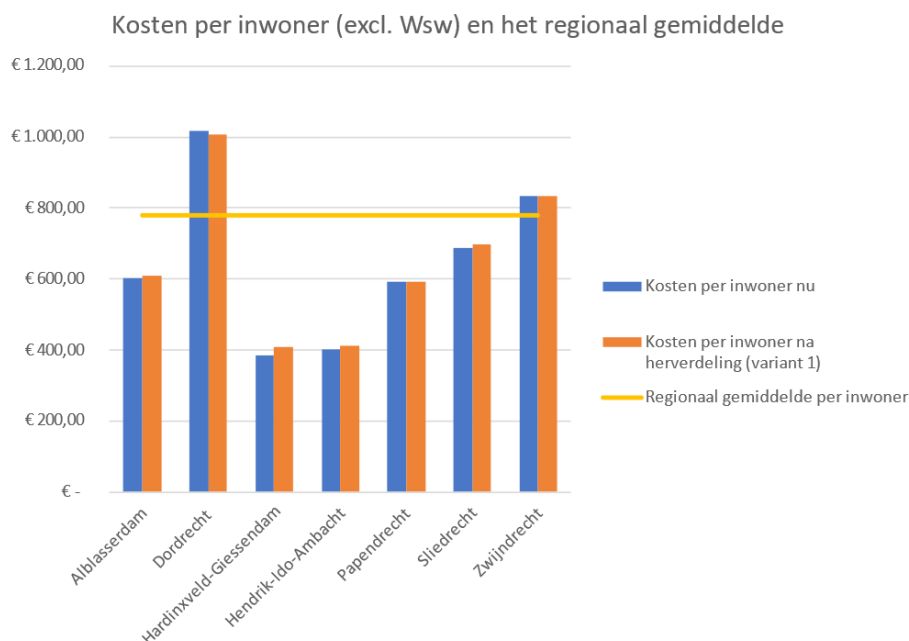
➤ *Financiële consequenties*

De totale omvang van de regionale begroting wijzigt niet.

Op basis van de begroting 2021 is berekend wat de gevolgen per gemeente zouden zijn bij toepassing van de nieuwe verdeelsleutels. De wijzigingen zijn hieronder weergegeven, zowel per dienst als totaal per inwoner en totaal per gemeente.

	Alblasserdam	Dordrecht	Hardinxveld-Giessendam	Hendrik-Ido-Ambacht	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht
Participatie							
Inkomensregelingen (BUIG)	€ 0,58	€ -0,59	€ 0,24	€ 0,40	€ 0,19	€ 0,35	€ 0,59
Arbeidsparticipatie	€ 5,02	€ -6,84	€ 5,72	€ 8,18	€ 6,46	€ 3,05	€ 1,58
Statushouders (wordt Wet Inburgering)	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Minimabeleid (incl. CZG en KO)	€ 0,74	€ 1,51	€ -3,43	€ -0,55	€ -0,48	€ 0,33	€ -2,41
Schuldhelpverlening	€ -0,04	€ -0,01	€ 0,04	€ -0,01	€ 0,04	€ -0,03	€ 0,03
Wmo							
Huishoudelijke ondersteuning	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Hulpmiddelen en vervoer	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Begeleiding en kortdurend verblijf	€ -9,06	€ 8,05	€ 6,04	€ -6,45	€ -11,66	€ -3,00	€ -5,28
Apparaatskosten (uitvoering + overhead)							
Inkomensregelingen (BUIG)	€ 3,11	€ -3,14	€ 1,31	€ 2,14	€ 1,03	€ 1,85	€ 3,17
Arbeidsparticipatie	€ 1,72	€ -1,42	€ 0,75	€ 1,18	€ -0,09	€ 0,62	€ 1,60
Statushouders (wordt Wet Inburgering)	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Minimabeleid (incl. CZG en KO)	€ 1,63	€ -0,76	€ 0,26	€ 0,97	€ 0,80	€ 2,11	€ -1,26
Schuldhelpverlening	€ -1,78	€ -0,67	€ 1,83	€ -0,60	€ 2,07	€ -1,72	€ 1,74
Huishoudelijke ondersteuning	€ -0,18	€ 0,25	€ -0,25	€ 0,02	€ -0,08	€ -0,58	€ -0,10
Hulpmiddelen en vervoer	€ 0,59	€ -1,96	€ 2,33	€ 1,70	€ 1,17	€ 1,54	€ 1,11
Begeleiding en kortdurend verblijf	€ 1,90	€ -3,52	€ 9,53	€ 2,82	€ 0,58	€ 5,62	€ -0,91
Totaal							
Herverdeeleffect in euro's per inwoner	€ 4,22	€ -9,11	€ 24,38	€ 9,78	€ 0,03	€ 10,13	€ -0,13
Herverdeeleffect in euro's	85.082	-1.087.195	445.959	305.257	1.100	255.518	-5.721

Kijken we naar de kosten per inwoner (opnieuw op basis van de begroting 2021), dan zien we dat die per gemeente aanzienlijk verschillen. Belangrijkste oorzaak daarvoor is het verschil tussen gemeenten in het percentage inwoners dat een bijstandsuitkering ontvangt. Het valt op dat alle gemeenten onder het regionaal gemiddelde bij toepassing van de nieuwe verdeelsleutels in kosten stijgen, terwijl de twee gemeenten boven het regionaal gemiddelde in kosten dalen. De voorgestelde kostenverdeelssystematiek heeft dus een dempend effect op de verschillen tussen gemeenten.

Om naadeelgemeenten voldoende tijd te geven om zich aan het nieuwe kostenniveau aan te passen, wordt een lineaire ingroeperiode van 4 jaar voorgesteld (zie hierna onder “verdere procedure etc.”).

➤ *Personele en organisatorische consequenties*

De nieuwe verdeelsleutels zijn gebaseerd op gegevens die zowel voor de SDD als voor gemeenten beschikbaar zijn. De sleutel leidt dus niet tot extra administratieve lasten.

➤ *Juridische consequenties*

-

➤ *Consequenties voor de mate van efficiënt besturen en werken in het netwerk*

Waar een relatie is met regionale opgaven is gekozen voor het verdeelprincipe (inkomens)solidariteit. Waar gemeenten eigen beleid willen formuleren en dat terug willen zien in de kosten van dienstverlening is gekozen voor het verdeelprincipe nut (of: profijt).

➤ *Relatie met andere beleidsvelden, organisaties en duurzaamheid*

-

Fatale termijn

-

Advies en draagvlak

Het voorstel is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met ambtelijk vertegenwoordigers van alle Drechtstedengemeenten. De tussentijdse uitkomsten (respectievelijk een evaluatie, voorstel verdeelprincipes, voorstel verdeelsleutels en doorrekening herverdeeleeffecten) zijn steeds afgestemd met zowel de bestuurlijke begeleidingscommissie als alle regionaal en lokaal portefeuillehouders sociaal en financiën.

Verdere procedure, communicatie en uitvoering

- De ingroeiperiode start met een eerste stap in begrotingsjaar 2023. Dat is de basis voor de eind 2021 op te stellen uitgangspuntennotitie 2023.
- Deze (ingroei naar de) nieuwe verdeelsystematiek geldt onverkort bij de vorming van de GR Sociaal per 1 januari a.s.

Onderliggende stukken

- Eindrapport Kostenverdeelsystematiek Sociale Dienst Drechtsteden. Versie 1.0, d.d. 9 september 2021.